

Verksamhetsrapport 2016

Ärla förskola

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	4
Hållbar utveckling	5
Utveckla lärande, omsorg, normer och värden i förskola	5-11
Grön Flagg.....	11-12

Sammanfattning

På Ärla förskola har vi under läsåret 2015/16 lagt stort fokus på att utveckla vårt värdegrundsarbete. Vi har gjort en omarbetning av likabehandlingsplanen och all personal har diskuterat samtliga diskrimineringsgrunder. Detta är ett sätt att arbeta för ökad trygghet i förskolan.

Arbetet med litteratur har genomsyrat förskolans alla mål. Det har varit ett mål som engagerat både personal och barn. Personalen har genom Kommunens lässatsningen börjat reflektera kring i vilket syfte de använder litteratur, sitt förhållningssätt och läsmiljöns betydelse. Vi har även tillfört normkritisk litteratur, något som gett både barn och personal möjlighet att reflektera kring normer och värden.

Ett utvecklingsområde som vi har identifierat är synliggörandet av barns enskilda lärprocesser. Vi behöver skapa en djupare förståelse för betydelsen av pedagogisk dokumentation för verksamhetens utveckling. Ett annat utvecklingsområde är de pedagogiska miljöerna på förskolan, något vi kommer att arbeta vidare med under kommande läsår.

Inledning

Ärla förskola ligger två mil utanför Eskilstuna centrum. Det är en förskola med tre moduler som arbetar åldersindelad. I dagsläget har vi 120 barn på förskolan och 20 personal.

Vårt uppdrag är att ge barnen en rolig och lärorik verksamhet, där alla känner sig välkomna och trygga. Värdegrundsarbetet har stort utrymme i vardagen och vi arbetar med barnen uppdelade i mindre grupper under så stor del av dagen som möjligt. Barnen ska ha inflytande över verksamheten och deras intressen tas tillvara.

Ett gott samarbete med vårdnadshavare är en förutsättning för att de och barnen ska känna sig trygga med verksamheten.

Hållbar utveckling

Utveckla lärande, omsorg, normer och värden i förskola

Barnen ska uppleva lustfyllt lärande i förskolan.

Arbetet med lässatsningen fortsätter. Kommunens lässatsning används för att stimulera elevers läslust, utveckla elevers läsförståelse samt arbeta för att ge flickor och pojkar goda läsvanor. Målgruppen utökas med flickor och pojkar inom förskolan. (KFN, BUN, TSN, KS)

Arbetet med lässatsningen fortsätter. Kommunens lässatsning används för att stimulera elevers läslust, utveckla elevers läsförståelse samt arbeta för att ge flickor och pojkar goda läsvanor. Målgruppen utökas med flickor och pojkar inom förskolan.

Lokalt åtagande
<p>– Ärla förskola</p> <p>Senast maj 2016 använder samtliga förskollärare och barnskötare litteratur kontinuerligt i vardagen med ett pedagogiskt syfte</p>
<p>Resultat:</p> <p>Målet är helt uppnått, barnens intresse för litteratur har ökat och samtlig personal använder litteratur kontinuerligt med ett pedagogiskt syfte. Aktiviteterna har bidragit till barnen får del av litteratur på fler olika sätt än tidigare.</p> <p>Analys:</p> <p>Att arbeta med språk och litteratur är något som personalen har stor kunskap om sen tidigare, men undersökningar har visat att barnen inte alltid har så stort inflytande över vilken litteratur som väljs. Inte heller att personalen alltid har ett tydligt syfte med vilken litteratur som används eller hur. Språk och litteratur är ett arbetsområde som känns väldigt konkret och roligt att arbeta med, för både personal och barn. De aktiviteter som samtliga avdelningar har arbetat med har varit bidragande till det resultat som uppnåtts, till exempel Bruk, digitala sagoböcker, språkväskorna, skapande material och besök på bokbussen. Undersökningar har genomförts i Bruk 3;6 och självvärderingen har gjort att personalen fått syn på att de använder litteratur med olika syften under dagen. Ibland t ex för att samla några barn till en lugn stund eller ibland som en utvidgning av ett projekt. Det har även medfört att personalens medvetenhet om läsmiljöns betydelse har ökat. De upptäckte bl a att tillgänglighet till olika verktyg och material behöver ökas, ett arbete som påbörjats, men som fortfarande behöver utvecklas. Några avdelningar har även arbetat med att skapa läshörnor, något som inspirerar och tydliggör för barnen vad miljön kan användas till. Syftet med hur och varför litteratur används i verksamheten och tillsammans med barnen har förändrats och utvecklats i och med att personalens medvetenhet ökat. De tänker mer på vad, hur och varför de läser för barnen. Personalen upplever att struktur på lästunder och indelning av barnen i mindre grupper bidragit till djupare diskussioner och större talutrymme för barnen kring litteratur, författare mm. De ser att intresset generellt för litteratur har ökat, något som märks genom att barnen ställer fler frågor och gärna resonerar kring det som sker i böckerna. Det syns även genom att barnen själva dramatiserar innehållet från olika böcker i den fria leken. Genom att det skett en utveckling av arbetet med de digitala verktygen har fler barn fått del av böcker via projektorn, vilket medfört att de fått uppleva böckerna på ett nytt, visuellt sätt. En viktig framgångsfaktor eftersom personalen anser att det i sin tur bidragit till att barnen har blivit mer engagerade och delaktiga, tack vare att flera barn samtidigt</p>

Lokalt åtagande
<p>kan dela samma upplevelse. Förskolans språksamordnare, tre stycken, har gått utbildning via kommunens lässatsning, något som har generat i ökat engagemang och ett ökat intresse för bland annat boksamtal. Även reflektionsgrupper som genomförts i förskoleområdet har bidragit till intressanta diskussioner och konkreta tips. Spridningen av denna kunskap har dock varierat på avdelningarna. Upplevelsen är att det har bidragit mest på de avdelningar där språksamordnarna arbetar, men det har även gett spridning via diskussioner på Apt:n. Här behöver vi fråga oss om det gått att organisera för detta arbete på ett annorlunda sätt? Att vara samordnare för något innebär att man har ett extra stort engagemang för just det ämnet och det får spridning på den egna avdelningen i vardagen, man ”lever” sitt budskap. Personalens olika dramatiseringar av klassiska sagor har gett barnen ytterligare ett sätt att uttrycka sig och associera med hjälp av röst och kroppsspråk. De leker/dramatiserar de olika rollerna i den fria leken, vilket visar på ett ökat engagemang och intresse hos barnen. Personalen anser också att barnens sätt att nyansera och använda språket har bidragit till en ökad språkförståelse. Flera sätt att uttrycka sig gör att barn och vuxna får lättare att förstå varandra, något som är viktigt för barnens identitetsutveckling. I projektarbetena har det arbetats med litteratur på olika vis, beroende på vad som intresserat barnen. Ibland har personalen utgått från litteratur och ibland plockat in litteratur som varit relevant för projektet. Vi anser att det är en framgångsfaktor att utgå från barnens intressen, det gör att det blir ett meningsfullt och lustfyllt lärande för barnen.</p> <p>Slutsats:</p> <p>Personalens stora intresse för sagor och litteratur har haft stor påverkan på måluppfyllelsen. Framgångsfaktorer har varit att arbeta med barnen i mindre grupper, utgå från deras intressen och att möjlighet finns till olika uttrycksformer. Intresse skapas genom att litteratur finns tillgänglig på olika sätt i miljön. Det finns ett behov av att fortsätta att arbeta med och utveckla läsmiljöerna. Personalen vill även utveckla boksamtalen och få dessa att bli en naturlig del i vardagens sagostunder.</p>

Flickors och pojkars lärprocesser är både stimulerade och utmanade. Barnens förändrade kunnande är synliggjorda och dokumenterade. Ingångsvärdet/nuläget utifrån enhetens systematiska kvalitetsarbete har utvecklats från HT 2015 till VT 2016

Flickors och pojkars lärprocesser är både stimulerade och utmanade. Barnens förändrade kunnande är synliggjorda och dokumenterade. Ingångsvärdet/nuläget utifrån enhetens systematiska kvalitetsarbete har utvecklats från HT 2015 till VT 2016

Lokalt åtagande
<p>— Ärla förskola</p> <p>Senast maj 2016 har samtliga flickor och pojkar pedagogiska dokumentationer som visar deras förändrade kunnande kopplat till läroplanen.</p>
<p>Resultat:</p> <p>Målet är till viss del uppnått. En stor del av barnen har pedagogisk dokumentation som visar deras förändrade kunnande, kopplat till läroplanen. Barnens självkänsla har ökat.</p>

Lokalt åtagande

Analys:

För att få en röd tråd i det systematiska kvalitetsarbetet så har ledning skapat gemensamma dokument för förskoleområde Kompassen- årshjul och årsplaner. Även olika dokument som ska stödja personalen i pedagogisk dokumentation har tagits fram. Vi upplever trots det att vissa tycker att det är svårt att välja ut VAD som ska dokumenteras och att det finns en oro för att göra ”fel”. Hur kan vi stötta alla personal så att de förstår betydelsen av pedagogisk dokumentation för verksamhetens utveckling? Vi ser att det fortfarande är lättare och mer naturligt att dokumentera barngruppens lärandeprocesser, än det enskilda barnets, alltså ett viktigt utvecklingsområde. Inom personalgruppen på förskolan har det förts många diskussioner kring hur detta mål ska tolkas och vad det innebär i praktiken. Vad menas egentligen med förändrat kunnande? Diskussioner pågick under hela hösten, något som bidrog till att arbetet med detta mål kom igång ordentligt först under våren. Då började de landa i att förändrat kunnande och lärprocess skulle kunna vara samma sak. Pedagogikutvecklaren har deltagit i diskussioner och utifrån dessa har personalen upptäckt att de behöver tänka enklare och inte göra saker för stora. Att se det lilla, att ett förändrat kunnande kan ske för barnet under sagostunden eller i leken i sandlådan tillsammans med kamraterna. Utifrån förskolans ingångsvärde angående dessa begrepp, så har personalen nått en fördjupning. Läroplanen betonar att den pedagogiska verksamheten ska utgå ifrån barnens intressen, erfarenheter och tankar, något som blir synligt i dokumentationer. Personalen upplever att genom att ha dokumentationer uppsatta på avdelningen i barnnivå bidrar det till spontana samtal och reflektioner barnen emellan, kring deras kunnande och utveckling. Här finns det stort utrymme för personalen att ta tillvara på barnens tankar och på så sätt få syn på hur de ska kunna fortsätta att utmana dem i deras intressen. Barnens pärmar, som innehåller dokumentationer synliggörande deras utveckling samt projekt, finns tillgängliga. De används spontant av barnen tillsammans med kamrater. Personalen anser att barnens samtal kring pärmarna även de bidrar till att lärprocesser synliggörs. Genom att personalen sätter ord på vad barnen kan ökar deras självkänsla. Detta visar sig genom att barnen vill visa och berätta för varandra vad de kan och har lärt sig, något de också gör tillsammans med vårdnadshavare vid de barnaktiva utvecklingssamtalen. Genom dokumentationerna blir det synligt att det barnen gör är viktigt. Personalen arbetar idag med att använda dokumentationer från projekten till att synliggöra processerna tillsammans med barnen. Här vet vi att det finns utvecklingspotential, tex att dokumentera barnens spontana reflektioner kring det de upptäcker i dokumentationerna. Personalen har som tidigare nämnts upplevt att det varit lite svårt att få till arbetet med detta mål. Något som de har upptäckt är att det varit lättare att se barnens förändrade kunnande i vardagsverksamhet- fria leken och rutinsituationerna, än i organiserade projekt och temaarbeten. Vad kan det bero på? Det skulle kunna vara så att det är lättare att tänka i det lilla i vardagen, blir gärna stort när man tänker i projekt. En annan orsak skulle kunna vara att de förändrat sina tankar om vad förändrat kunnande innebär. Att de fått syn på att ett förändrat kunnande inte behöver vara något konkret, eller sträcka sig över en längre tidsperiod, det kan vara att barnen får nya erfarenheter. En framgångsfaktor i arbetet med dokumentation har varit att personalen haft lärplattorna mer med i verksamheten och därmed kunnat dokumentera direkt i stunden, tillsammans med barnen. De har då direkt kunnat synliggöra deras lärprocesser kring arbetet med tex normer och värden, samt hur en bra kompis är. Detta har bidragit till att det ge barnen kunskap och förståelse om/för varandras olikheter. Personalen har observerat att det har gett både dem och barnen redskap att uttrycka känslor och säga stopp.

Slutsats:

Framgångsfaktorer kring detta mål har varit att synliggöra barnens dokumentationer både på vägg och pärm och även genom reflektioner med barnen. Personalen behöver fortsätta att utveckla arbetet

Lokalt åtagande
med att göra dokumentationer direkt i stunden och se de små detaljerna i vardagen. Ledning behöver organisera för reflektionstillfällen för den personal som behöver fördjupa sig i läroplanen. Reflektionerna i personalgruppen är betydelsefulla för en ökad förståelse för förskolans uppdrag, samt vad som faktiskt är viktigt att dokumentera.

Föräldrarna ska uppleva att barnet är tryggt i förskolan. (BUN)

Barn och vårdnadshavare upplever att de är trygga på förskolan. Enhetens resultat utifrån ingångsvärdet/nuläget från de båda brukarenkäterna 2015 är bibehållet VT 2016.

Barn och vårdnadshavare upplever att de är trygga på förskolan. Enhetens resultat utifrån ingångsvärdet/nuläget från de båda brukarenkäterna 2015 är bibehållet vt 2016.

Lokalt åtagande
<p>– Ärla förskola</p> <p>Senast 18 maj 2016 är likabehandlingsplanen implementerad hos samtliga förskollärare och barnskötare samt förankrad i verksamheten tillsammans med barn och vårdnadshavare.</p>
<p>Resultat:</p> <p>Målet är till viss del uppnått. Likabehandlingsplanen är implementerad hos samtliga förskollärare och barnskötare, men ej förankrad med vårdnadshavare. Barnen har lättare att visa sina känslor samt sätta ord på dem.</p> <p>Målet är inte nått utifrån att värdet på Brukarenkäten har sjunkit gällande ”Trygghet.”</p> <p>Analys:</p> <p>Under läsåret som gått har vi i förskoleområde Kompassen lagt stort fokus på en omarbetning av likabehandlingsplanen. Arbetet har genomförts på APT och egna reflektioner, diskussioner har genomförts både i egna arbetslaget och i olika tvärgrupper. Området har även haft ett nätverk med representanter från varje förskola igång, något som vi anser varit en framgångsfaktor. Diskussioner och tankar om hur man kan få arbetet med likabehandlingen att bli en del i den vardagliga verksamheten har bidragit till måluppfyllelse. Ett exempel på det är att ha likabehandlingsplanen som en stående punkt vid avdelningarnas reflektionstillfällen. Arbetet med omarbetningen av planen har genererat i att personalen känner sig väl insatt i de olika diskrimineringsgrunderna. En stor vinst har varit att diskussionerna har bidragit till en ökad medvetenhet och samstämmighet hos ledning och personal kring vad diskriminering innebär, att det finns flera dimensioner i arbetet. Personalen uttrycker att de idag lättare uppmärksammar kritiska situationer i förskolans vardag och reflekterar kring hur de kan förebygga och förändra i miljön. Det har varit en tydlighet från ledningen kring hur arbetet med likabehandlingsplanen ska organiseras vilket har underlättat i genomförandet. Förskolans representanter har varit betydelsefulla då de haft ett stort engagemang i ämnet. Tillsammans med chef har deras bidrag varit att organisera arbetet genom att återkoppla och bibehålla ett gemensamt fokus för hela förskolan. Som en del i likabehandlingsarbete har även två personal gått fortbildning i HBTQ. De har sedan använt material därifrån och utbildningsfilmer på APT och genomfört diskussioner kring ämnet. Dessa diskussioner har i sin tur lett till reflektioner kring normer och miljö. Vilka bilder finns uppsatta på barn och deras familjer? Hur är förskolans dokument utformade? Är miljön utformad på ett tillåtande sätt? I samband med dessa diskussioner köpte ledning in normkritisk barnlitteratur, något som förhoppningsvis kommer att underlätta arbetet</p>

Lokalt åtagande

med värdegrundsfrågor och på ett naturligt sätt visa på människors olikheter för barnen.

Läroplanen betonar att förskolan ska stimulera barns samspel och hjälpa dem att reda ut konflikter, upplevelsen är att förskolans personal är mycket bra på det. En framgångsfaktor i det är deras inlyssnande arbetssätt och lyhördhet. De har dels stöttat barnen när konflikter har uppstått, men även arbetat förebyggande genom att tillsammans prata om hur man är en bra kompis, samt hur man uttrycker sig mot varandra. De yngsta barnen läses av framförallt genom gester, kroppsspråk och blickar. Personal uppmuntrar positivt bemötande mellan barn-barn och barn-personal. Observationer visar att detta är något som ger ringar på vattnet och att fler barn plockar upp det positiva i mötet med andra, något som i sin tur stärker barnens självkänsla. Personalen har också använt sig av litteratur från språkväskorna, till exempel Kompisböckerna och handdockorna. Dessa böcker är lätta för barnen att relatera till, med dockorna blir de ännu konkretare. När konfliktsituationer uppstår har personal hjälpt barnen att sätta ord på sina känslor, vad som hänt och fått dem att lyssnat på varandra. Tillsammans hjälpts de åt att hitta lösningar på konflikterna. Målet är att arbetet med likabehandlingsplanen och värdegrundsfrågorna ska leda till ökad trygghet hos barn, vårdnadshavare och personal. Men likabehandlingsplanen behöver först vara implementerad hos personalen för att vi sedan ska kunna nå ut med den till vårdnadshavare. Denna process har pågått under hela läsåret och behöver fortsätta under hösten -16. När personalen nu vet vad likabehandlingsplanen står för och hur den ska användas blir nästa fråga hur vårdnadshavare kan involveras i detta arbete.

Likabehandlingsplanen lyfts på föräldramöten, men vi behöver ha den med i fler forum.

På lednings initiativ har förskolan gått ut med en egen enkät till alla vårdnadshavare, där de svarat på vad begreppen "trygghet, bemötande och respekt" har för betydelse för dem. Utifrån det upptäckte personalen att de och vårdnadshavare inte alltid lägger samma innebörd i begreppen.

När det gäller Brukarenkäten är det svårt att dra några tillförlitliga slutsatser då endast ca 30 % besvarat den. På frågan ang "Trygghet" ser vi en minskning av resultat från 3,62 till 3,51. Personalen upplever att de får positiv respons från vårdnadshavare i det dagliga mötet, samt vid utvecklingssamtalet, varför sänkningen förvånar dem. Diskussionen behöver lyftas igen för att vårdnadshavare och personal ska veta vilka förväntningar de kan ha på varandra.

Slutsats:

Värdegrundsarbetet behöver hållas levande hela tiden och vi måste sträva efter att likabehandlingsplanen blir en naturlig del av den vardagliga verksamheten. Reflektioner i olika personalkonstellationer har bidragit till ökad medvetenhet och samstämmighet kring vad diskriminering innebär. Att personalen uppmärksammar positivt bemötande hos barnen och sina kollegor ökar självkänslan och tryggheten i gruppen. Vi behöver reflektera kring hur vi kan implementera likabehandlingsplanen hos vårdnadshavare, samt skapa ökad samsyn kring begreppet trygghet.

Alla barn ska uppleva att de blir bemötta med respekt och lyssnade på. (BUN)

Samtliga vårdnadshavare och barn upplever att de bemöts respektfullt på förskolan. Enhetens resultat har ökat utifrån ingångsvärdet/nuläget från de båda brukarenkäterna 2015 till VT 2016

Samtliga vårdnadshavare och barn upplever att de bemöts respektfullt på förskolan. Enhetens resultat har ökat utifrån ingångsvärdet/nuläget från de båda brukarenkäterna 2015 till vt 2016.

Lokalt åtagande
<ul style="list-style-type: none"> – Ärla förskola – Samtliga vårdnadshavare och barn upplever att de bemöts respektfullt på förskolan. Målet är uppnått när: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Resultatet på förskolans egen enkät till vårdnadshavare har diskuterats, för att skapa samsyn i olika forum ➤ Förskollärare och barnskötare arbetar aktivt med målen i likabehandlingsplanen i vardagen. ➤ All personal reflekterar och problematiserar etiska dilemman och livsfrågor i vardagen tillsammans med barn och kollegor.
<p>Resultat: Målet är helt uppnått utifrån samtliga kriterier. Personalen diskuterar etiska dilemman tillsammans med kollegor och barn, samt arbetar aktivt med likabehandlingsplanen i vardagen. Förskolans egen enkät har diskuterats på föräldramöte. Målet är inte nått utifrån att värdet på Brukarenkäten har sjunkit gällande ”Bemötande.”</p> <p>Analys: Svarsfrekvensen på Brukarenkäten låg för lågt, 30 %, för att vi ska känna att resultatet blir tillförlitligt på frågan om "Bemötande." Vi såg en minskning av resultat från 3,52 till 3,41. Personalen känner inte igen sig i det resultatet eftersom de får positiv respons från vårdnadshavare. När de började tänka kring detta måls resultat tänkte de först att målet var <i>uppnått till viss del</i>, men efter att ha tittat på kriterierna ändrade de sig till <i>helt uppnått</i>. I deras observationer, dagliga samtal, utvecklingssamtal uttrycker vårdnadshavare att de upplever respektfullt bemötande. Givetvis behöver vi ändå ställa oss frågan hur relevant resultatet är? Är det de minst nöjda som svarat? Har det gjorts förändringar i verksamheten som påverkat resultatet negativt? Omständigheter som varit svåra att påverka har gjort att på vissa avdelningar har det varit fler vikarier inne än på andra avdelningar. Behöver rutinerna ändras kring hur introduktionen av nya vikarier görs? Flera vårdnadshavare har uttryckt att de känner att de får bra daglig information, att de är nöjda med bemötande. I förskolans egen enkät framgår att det är individuellt hur familjer vill bli bemötta. En del vårdnadshavare vill ha mycket information, andra vill ha lite. Många uttrycker hur viktigt det är att bli sedd när man kommer till förskolan. Vårdnadshavare uttrycker även vikten av att personalen hälsar och informerar om vad som hänt under dagen. En framgångsfaktor är att personalen lär känna sina familjer och bygger relationer med dem, något som kan ta tid. Den egna enkäten gav något större gensvar än Brukarenkäten och vi ser att den kan utvecklas med ännu tydligare frågeställningar. I enkäterna visade det sig att vårdnadshavare och personal har något olika tankar kring vad respektfullt bemötande är och att det behöver föras diskussioner kring detta begrepp för att undvika missförstånd. Ett exempel är att några vårdnadshavare förväntar sig att personal ska komma</p>

Lokalt åtagande

ut i hallen för att möta barnet, medan personal förväntar sig att de ska komma in i verksamheten eftersom de annars måste lämna barn i en pågående aktivitet.

Läroplanen betonar vikten av att arbetslagen ska ha ett nära samarbete med hemmen, något som bygger på respektfullhet och gott bemötande. Genom att personalen bemöter både barn och vårdnadshavare med namn upplever de en fördjupad relation till familjen. Kan detta bidra till att vårdnadshavare upplever att de bemöts ännu mer respektfullt i framtiden?

Projektarbetet som några avdelningar har arbetat med, om hur en bra kompis kan vara, har bidragit till att barnen visar mer empati för varandra. Framgångsfaktorer i detta har bl a varit att arbeta i pedagog duos med mindre grupper, något som skapat kontinuitet och tydlighet för barnen. Att personalen har tilltro till barnens förmåga, lyssnar på dem och tar deras tankar på allvar bidrar också till empati och respektfullt bemötande. I Brukarenkäten synliggörs att barn och vårdnadshavare upplever att barnen blir lyssnade på.

Personalens gemensamma reflektioner kring likabehandlingsplanen har bidragit till att de arbetar mer med den, deras upplevelse är att det är lättare att se risker i verksamheten. Men de upplever också att de behöver utveckla kopplingen mellan likabehandlingsplanen, värdegrundsarbetet och arbetet med barnen i den dagliga verksamheten. Kan det synliggöras mer systematiskt i samband med LVP-arbetet?

Slutsats:

Vi i ledning behöver fundera kring hur vi kan tydliggöra kopplingen mellan likabehandlingsplanen och den övriga verksamheten. Egna enkäter även i andra sammanhang kan vara en framgångsfaktor och något vi vill jobba vidare med. Personalen behöver fortsätta att ha diskussioner och en öppen dialog i möten med vårdnadshavare för att undvika missförstånd.

Ärlas förskolas eget mål:

Grön Flagg området "Kretslopp" ska integreras i förskolans dagliga verksamhet. Målet är uppnått när vi fördjupat oss kring barnens tankar/idéer om kretslopp och när det finns dokumentation om detta.

Resultat:

Målet är helt uppnått. Personalen har fångat upp och forskat vidare kring barnens tankar och hypoteser vilket har ökat intresset hos barnen för olika kretslopp.

Analys:

Genom att utgå från barnens egna tankar och idéer har personalen observerat ett stort intresse hos barnen för dessa frågor. Barnens frågeställningar har lett arbetet kring de olika kretsloppen vidare. Personalen har observerat att när de utgår från och startar upp ett nytt projekt tillfälle utifrån förra gångens dokumentationer får de med sig barnen och kan fortsätta reflektionerna. Att utgå från dokumentationer genererar delaktighet och engagemang från barnen och personalen. Genom att utmana barnen i deras tankar och hypoteser, samt prova de olika hypoteserna har personalen kunnat fördjupa sig i deras tankar och idéer kring kretslopp. De har genom att vara medforskare tillsammans med barnen fått nya kunskaper kring ämnet kretslopp, något som leder till en nyfikenhet att veta ännu mer. Med hjälp av digitala verktyg och genom att söka på Google samt använda litteratur har de tillsammans med barnen sökt svar på deras hypoteser. Barnens egna diskussioner med kamrater,

utifrån dokumentationer, har haft stor betydelse för hur projekten ska formars vidare. Material från naturen har plockats med till förskolan för att skapa med, experimentera med och smaka på. Detta som ett led i att för barnen synliggöra de olika kretsloppen- djurens- naturens- kroppens. Barn har filmat sig själva och dokumenterat vad de har lärt sig genom arbetet, något som bidragit till stärkt självkänsla hos dem. Vårdnadshavare har tagit del av arbetet via dokumentationer och barnens berättelser, något som bidragit till att även de varit involverade och intresserade. Personalen upplever att det är lätt att arbeta med det här målet då de styr mycket av arbetet själva. Skillnaden mot övriga mål i LVP är att detta inte kommer som ett åtagande från nämnden, något som kan tolkas som att det ger mer frihet. Personalen anser att arbetet i mindre grupper ger många fördelar. Alla får tid till att tala, lyssna och ta till sig av andras idéer och hypoteser. Upplevelsen är att det även blir lättare att prova de olika hypoteserna i mindre grupper. Barnen får möjlighet att delge sina kamrater vad de gjort i sina olika grupper eftersom de har arbetat med olika kretslopp. Något som personalen har observerat är att ett utforskande arbetssätt väcker nyfikenhet och glädje hos barnen.

Slutsats:

En framgångsfaktor i arbetet har varit att utgå från barnens tankar och hypoteser och på så vis skapa förutsättningar för ett lustfyllt, meningsfullt lärande. Genom att arbeta fokuserat och ta hjälp av tidigare dokumentationer underlättas det fortsatta arbetet. Arbetet i mindre grupper kommer att fortsätta. Genom ett utforskande arbetssätt får även personalen ny kunskap tillsammans med barnen.